

1

L'INICI DE L'EDAT MODERNA. ELS SEGLES XV I XVI

1. L'edat moderna	10
2. Els descobriments (I). Causes d'un procés	12
3. Els descobriments (II). Viatges i viatgers	14
4. El naixement de l'Estat modern	16
5. Transformacions econòmiques i canvis socials	18
6. Canvis i conflictes religiosos. Reforma i Contrareforma	20
7. L'humanisme. La nova visió de l'ésser humà	22
8. El Renaixement a Itàlia (I). L'arquitectura	24
9. El Renaixement a Itàlia (II). Escultura i pintura	26
10. El Renaixement fora d'Itàlia	28
Tècniques. Treballem amb el temps històric	30
Posa a prova el teu aprenentatge	32
Posa a prova les teves competències	33

2

L'INICI DE L'EDAT MODERNA A ESPANYA, CATALUNYA I AMÈRICA

1. El regnat dels Reis Catòlics	36
2. La monarquia hispànica	38
3. La política dels Àustria	40
4. La relació entre la monarquia dels Àustria i Catalunya	42
5. La conquesta d'Amèrica	44
6. Colonització i organització d'Amèrica	46
Repte: Comanadoria, drets indígenes i interpretacions de l'obra d'Espanya a Amèrica	48
7. Economia, societat i vida quotidiana	50
8. La cultura i l'arquitectura del Renaixement a Espanya	52
9. L'escultura i la pintura del Renaixement a Espanya	54
10. El Renaixement a Catalunya	56
Tècniques. Les comparacions en història	58
Posa a prova el teu aprenentatge	60
Posa a prova les teves competències	61

3

EL SEGLE XVII A EUROPA, ESPANYA I CATALUNYA

1. El segle XVII. Transformacions i conflictes	64
2. Els règims polítics	66
3. La població i l'economia d'Europa	68
4. La monarquia hispànica al segle XVII	70
5. La societat i la vida quotidiana a Europa i a Espanya	72
6. La ciència i la cultura	74
7. El llegat artístic. El Barroc	76
8. El Barroc a Europa	78
9. El Barroc a Espanya i Amèrica	80
Repte: Velázquez, descobrint un geni universal	82
10. Catalunya al segle XVII	84
11. L'art barroc a Catalunya	86
Tècniques. Comparem obres d'art i estils artístics	88
Posa a prova el teu aprenentatge	90
Posa a prova les teves competències	91

4

ACTIVITATS ECONÒMIQUES I ESPAIS GEOGRÀFICS

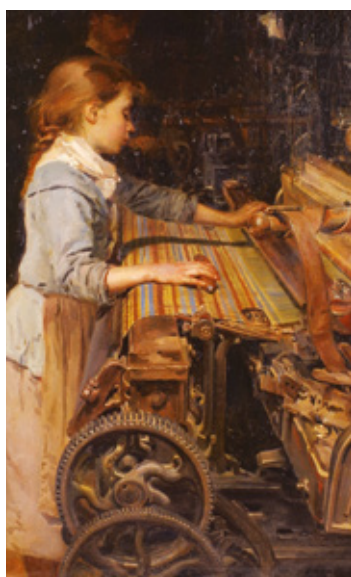
- 1. L'activitat econòmica. Components i sectors 94
- 2. Els agents econòmics i les seves relacions 96
- 3. Factors de producció (I). Recursos, capital i tecnologia . 98
- 4. Factors de producció (II). La feina 100
- 5. Els sistemes econòmics 102
- 6. Tendències econòmiques actuals (I). Ideologies i problemes 104
- 7. Tendències econòmiques actuals (II) 106
- Repte: Què en sabem, de les multinacionals i la globalització?** 108
- 8. Les àrees geoeconòmiques mundials 110
- Tècniques. Cerquem informació en la premsa i a internet** .. 112
- Posa a prova el teu aprenentatge** 114
- Posa a prova les teves competències** 115

5

EL SECTOR PRIMARI. ELS ESPAIS AGRARIS

- 1. Els espais agraris 118
- 2. L'activitat agrària. Els factors físics 120
- 3. L'activitat agrària. Els factors humans 122
- 4. El paisatge agrari i els seus elements 124
- 5. L'agricultura. Diversitat i tipus 126
- 6. L'agricultura. Sistemes agraris tradicionals 128
- 7. L'agricultura. Sistemes agraris avançats 130
- 8. La ramaderia. Formes d'explotació i models 132
- 9. L'explotació forestal 134
- 10. La pesca. La utilització del mar 136
- Tècniques. Fem servir dades estadístiques** 138
- Posa a prova el teu aprenentatge** 140
- Posa a prova les teves competències** 141

6

ELS SECTOR SECUNDARI. ELS ESPAIS INDUSTRIALS

- 1. El sector secundari 144
- 2. Bases de l'activitat industrial (I). Les matèries primeres . 146
- 3. Bases de l'activitat industrial (II). Les energies tradicionals 148
- 4. Bases de l'activitat industrial (III). Les energies alternatives 150
- 5. L'energia al món. L'estalvi energètic 152
- Repte: Què en sabem, dels nous aprofitaments i materials?** 154
- 6. Evolució de la indústria i dels seus paisatges (I) 156
- 7. Evolució de la indústria i dels seus paisatges (II) 158
- 8. Indústria i globalització (I). Tipus i factors de localització 160
- 9. Indústria i globalització (II). Les àrees industrials del món 162
- Tècniques. Treballem amb imatges de paisatges** 164
- Posa a prova el teu aprenentatge** 166
- Posa a prova les teves competències** 167

7

EL SECTOR TERCIARI. ESPAIS I ACTIVITATS

1. Els espais terciaris	170
2. El transport (I). Xarxes i situació actual.....	172
3. El transport (II). Els sistemes de transport	174
Repte: Coneixes les últimes tendències del transport?	176
4. El turisme (I). Modalitats i espais turístics	178
5. El turisme (II). Efectes i polítiques turístiques	180
6. Les activitats comercials	182
7. El comerç interior	184
8. El comerç exterior	186
Tècniques. Fem un treball i exposem-lo a classe	188
Posa a prova el teu aprenentatge	190
Posa a prova les teves competències	192

8

LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES A EUROPA. ELS TRES SECTORS

1. La població activa	194
2. El sector primari	196
3. El sector secundari	198
4. El sector terciari	200
Tècniques. Debatem a l'aula	202
Posa a prova el teu aprenentatge	204
Posa a prova les teves competències	205

9

LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES A ESPANYA I A CATALUNYA

1. El sector primari a Espanya (I). Els paisatges agraris	208
2. El sector primari a Espanya (II). L'activitat pesquera	210
3. El sector secundari a Espanya (I). Minería i energia	212
4. El sector secundari a Espanya (II). La indústria i la seva localització	214
5. El sector terciari (I). Comerç i transport	216
6. El sector terciari (II). El turisme	218
7. El sector primari a Catalunya	220
8. El sector secundari a Catalunya	222
9. El sector terciari a Catalunya	224
Tècniques. Comentem textos geogràfics	226
Posa a prova el teu aprenentatge	228
Posa a prova les teves competències	229

10

RECURSOS NATURALS I IMPACTES MEDIAMBIENTALS

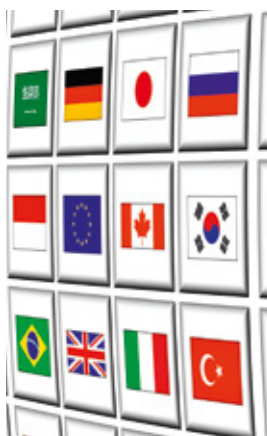
1. El medi i els recursos naturals	232
2. L'ésser humà i el medi ambient	234
3. Els problemes del relleu i del sòl	236
Repte: L'e-brossa, les deixalles tecnològiques	238
4. Els problemes de l'aire i de l'atmosfera	240
5. La desforestació i la pèrdua de la biodiversitat	242
6. Els problemes medioambientals a Espanya i a Catalunya	244
Repte: El desenvolupament sostenible i les mesures de protecció	246
7. Els espais protegits a Europa i a Espanya	248
Tècniques. Organitzem carpetes i arxius TIC	250
Posa a prova el teu aprenentatge	252
Posa a prova les teves competències	253

11

DESIGUALTATS SOCIOECONÒMIQUES I CONFLICTES MUNDIALS

1. Com es mesuren les desigualtats?	256
Repte: Indicadors bàsics de desenvolupament humà ..	258
2. Els graus de desenvolupament	260
3. Les causes del desenvolupament desigual	262
4. Evolució recent de les desigualtats mundials	264
5. Les desigualtats socioeconòmiques a Europa	266
6. Les desigualtats socials i regionals a Espanya	268
7. Reptes pendents del desenvolupament humà (I)	270
8. Reptes pendents del desenvolupament humà (II)	272
9. Conflictes bèl·lics i desigualtats	274
Tècniques. Elaborem presentacions digitals i pòsters	276
Posa a prova el teu aprenentatge	278
Posa a prova les teves competències	279

12

L'ORGANITZACIÓ POLÍTICA I TERRITORIAL

1. L'organització política mundial. Estats i fronteres	282
2. Els sistemes polítics dels Estats	284
3. L'organització política d'Espanya	286
4. L'organització territorial d'Espanya	288
5. L'organització política i territorial de Catalunya	290
6. L'organització política i territorial de la Unió Europea ...	292
7. Les relacions internacionals (I). Diversitat i desigualtat	294
8. Les relacions internacionals (II). Cooperació i integració	296
9. El paper d'Espanya al món	298
Tècniques. Preparam una prova, oral o escrita	300
Posa a prova el teu aprenentatge	302
Posa a prova les teves competències	303

APÈNDIX

Vocabulari	306
Diccionari visual de termes artístics	310
Mapa mundi	320

